

seerd. Na de culturele centra en schouwburgen kregen ook de kunstencentra vaste vorm. De wettelijke erkenning bracht uniformiteit met zich mee. Een belangrijke kritiek vanwege de kunstencentra luidt dan ook dat ze allen over dezelfde kam geschoren worden.

Wettelijke officialisering leidt – en dat is dan een positief punt – ook tot een verdergaande professionalisering. Dit tweede aspect geeft de kunstencentra nu juist de kans om een uniforme behandeling tegen te spreken. Ze kunnen zich verder profileren door hun artistiek beleid met meer klem te tonen. Dit zien we dan ook gebeuren. De uniforme benadering door de overheid wordt beantwoord met diversiteit in de profilering. De rol van de dramaturg is daarbij niet meer weg te denken. Onder andere Monty en Stuc maken plaats voor zo'n 'huiscriticus'. Ook de Koninklijke Vlaamse Schouwburg (KVS) en het Nederlands Toneel Gent (NTG) plaatsten nieuwe krachten in de functie. Het beroep van dramaturg krijgt steeds meer kansen in een geprofessionaliseerd theater- en danslandschap.

Maar niet iedereen plukt de vruchten van deze voortschrijdende professionalisering. Veel kranterecensenten komen niet verder dan het statuut van veredelde hobbyist. 'Theater- of danscriticus' blijft hoofdzakelijk een bijberoep in Vlaanderen. De aangegeven concurrentiedruk binnen het medialandschap speelt daar zeker een rol in. De positie van de podiumrecensent verslapt dankzij de publieksgeilheid van zijn krant. Hij zit dan ook gevangen tussen twee realiteiten: die van de markteconomie en de ontkenning ervan. Terwijl de krant

schreeuwt om meer lezers, roept een deel van de kunstensector om kwaliteitskritiek. Aan de laatste eis kan de criticus nog maar zelden voldoen. De logica van het medialandschap laat zoiets steeds minder toe.

De recensent wordt dus verplicht om achter te blijven, terwijl de dramaturg een stevige positie veroverd binnen het artistiek bedrijf. Zo komen we tot een kritische verhouding tussen beiden. Het geprofessionaliseerde dramaturgenberoep staat in schril contrast met dat van de criticus. Aan verschillende dramaturgen werd gevraagd om hun visie op de kritiek.

Dramaturg versus criticus

Ondanks het aangehaalde contrast staan dramaturg en criticus vaak in dezelfde schoenen. Beiden staan tussen de kunstenaar en het publiek en spelen indirect een rol naar het politiek beleid toe. Natuurlijk verliest de dramaturg zijn onafhankelijkheid t.a.v. de kunstenaar of het huis. Hij of zij is 'betrokken partij'. De dramaturg koestert een zekere loyaliteit. Van de criticus verwacht men daarentegen een afstandelijke kijk. Toch komt er een moment dat ook de dramaturg een kritische afstand neemt om te evalueren en bij te sturen. De invloed van de laatste is uiteraard meer tastbaar in het artistieke proces dan die van de criticus, maar ook deze heeft zijn aandeel. Verschillende dramaturgen wijzen er op dat kritiek gehanteerd wordt om een voorstelling bij te sturen.

Op de tweede plaats doet zowel de criticus als de dramaturg aan publieksvorming.

Beiden informeren, leggen uit en geven tendensen aan. De dramaturg schrijft niet alleen wervend, maar tracht ook dieper in te gaan op de thematiek en de artistieke keuzes bij een voorstelling. Heel wat programmaboekjes en publikaties getuigen hiervan.

Tenslotte hebben zowel dramaturgen als critici een legitimerende functie naar het beleid toe. Geregeld worden dramaturgen ingeschakeld bij het schrijven van beleidsteksten voor de nodige subsidies. Anderen verzorgen dan weer een aardige polemiek rond de laatste beleidslijnen. Van de criticus wordt niet minder verwacht. Ook al krijgt deze onder de aangegeven concurrentiedruk niet altijd een kans of voldoende plaats binnen het forum. Laten we stellen dat de ideale criticus het debat gaande houdt.

De vergelijking tussen beide beroepen is echter te bot. Het dramaturgenberoep dekt in Vlaanderen trouwens verschillende ladingen. Afhankelijk van het huis waartoe men behoort wordt de functie anders ingevuld. Dit verklaart ook de diversiteit in houdingen en verwachtingen t.a.v. de kritiek. Van Gansbeke en De Paepe wijzen als dramaturgen van het NTG op een gemeenschappelijk ideeëngoed dat leeft binnen de Vlaamse theaterkritiek. De belangstelling van critici gaat hierbij vooral uit naar de vrijheid van kleine constellaties. Het gaat om een tendens die binnen de kritiek leeft. Deze houding geeft het repertoire minder kansen. Een recensent mag volgens Van Gansbeke echter niet achter een gezelschap gaan staan, wel achter de voorstellingen van het gezelschap en dit eventueel voor een langere